

Toelichting m.b.t. het decreet leren & werken

9, 10 en 11 juni - Tielt, Hasselt, Mechelen

Dag dames en heren

Inleiding

We zijn drie weken voor het einde van het schooljaar. We blijven bij onze ambitie om in het schooljaar 2008-2009 het afwisselend leren & werken te laten plaatsvinden volgens de bepalingen van het voorontwerp van decreet, waaraan we nu al zo lang werken. Reden te meer om nu toch heel erg te proberen het tot een goed einde te brengen.

Het verheugt ons dat u met zovelen hier aanwezig bent. Dat bevestigt min of meer dat het veld er klaar voor is. Maar dat neemt niet weg dat wij nog een communicatieopdracht hebben. Daaraan proberen we met de bijeenkomst vandaag tegemoet te komen. Morgen doen we dat nog eens over in Hasselt en overmorgen in Mechelen. En meer dan waarschijnlijk zullen we dat ook eind augustus nog eens moeten doen. Hebben we dan niet hard genoeg gewerkt? Hebben we de deadlines onderschat? We hebben wel hard genoeg gewerkt. De deadlines hebben we inderdaad te scherp gesteld omdat er telkens weer partners waren die meer tijd vroegen en nodig hadden om het eens te worden, of om over de brug te worden gehaald.

Ik ga nog even in op de stand van zaken, op vandaag, 9 juni. Het voorontwerp van decreet zit nu bij de Raad van State, die advies zal uitbrengen in de loop van volgende week, zonder al te veel ingrijpende opmerkingen, hopen we. Dan volgt een definitieve goedkeuring door de

Vlaamse regering, waarna het dossier verhuist naar het Vlaams parlement, eerst naar de commissie, dan – en ten slotte – naar de plenaire vergadering. Intussen loopt ook een uitvoeringsbesluit.

Lukt dat dan wel om alles geregeld te krijgen tegen het zomerreces? Wellicht zullen we de plenaire vergadering van het parlement niet halen. Maar met de voorzitter en de secretaris van de Commissie Onderwijs, zijn afspraken gemaakt om dat niettemin zo snel mogelijk toe doen. De tekst in plenaire zitting goedkeuren zal dan zeer kort na het reces plaatsvinden. Natuurlijk hopen we dat we geen nieuwe vertragingen oplopen. Maar laten we positief zijn.

Bij het begin van de besprekingen stelden we vier doelen voorop:

1 Een voltijds engagement realiseren.

De afgelopen jaren steeg ons voltijds engagement in het deeltijds onderwijs maar héél lichtjes. Het gaat vooruit. Ça bouge. En dat is goed. We zaten in maart net boven de 71%. Op twee jaar tijd stegen we met 2,4%. Realistisch gezien kunnen we nog stijgen naar een percentage dat zich een eind boven de 80% bevindt. Véél hoger is wellicht illusoir. We menen dat we door méér middelen en plaatsen voor persoonlijke ontwikkelingstrajecten, voortrajecten en brugprojecten alvast het kader creëerden om dat waar te maken.

Wat recent wel zorgen baart is een lichte terugval bij de arbeidsdeelname. Het lijkt wel alsof bedrijven minder dan vroeger op langetermijntrajecten willen instappen: een jongere twee jaar lang tewerkstellen en opleiden, zonder zekerheid over de positieve afloop, is een risico dat men blijkbaar minder dan vroeger nemen wil. Dat is alweer

iets om aan te werken de komende maanden. Op 8 december houden we in het kader van de competentieagenda een sectorendag rond werk, onderwijs & vorming. We zullen dat punt daar op de agenda zetten. Misschien is het ook hier het moment om te zeggen dat we in toenemende mate op VDAB een beroep willen doen. VDAB en wijzelf zijn bondgenoten die er samen voor gaan om zoveel mogelijk jonge mensen gekwalificeerd én met een job aan het ware leven te laten beginnen. We gaan daarom na vandaag werk maken van communicatie ten aanzien van de VDAB-medewerkers.

Maar terug naar 9 juni: we brengen ruim meer middelen in, tot ongeveer 2.250.000 € voor arbeidsdeelname, 3.130.000 € voor brugprojecten, 3.500.000 € voor voortrajecten, meer dan 6.400.000 € aan deelnemersuren voor persoonlijke ontwikkelingstrajecten.

2 Een volwaardige certificering tot stand brengen.

Voor technische en praktische vakken bestaan er in het voltijds onderwijs geen eindtermen. Dat geldt evenzeer voor het beroepsgerichte gedeelte van de systemen voor afwisselend leren en werken. Als alternatief kiezen we voor beroepscompetentieprofielen, die doorgaans door de Serv of de sectoren worden gemaakt en we richten ons onderwijs op de daarin opgesomde competenties. Het op til zijnde decreet kwalificatiestructuur speelt daarop in. Dat betekent dat de opleidingen leiden tot kwalificaties die door de sectoren als waardevol worden beschouwd. Dat betekent ook dat ze zullen worden gecertificeerd met een waardevol attest. Door modulair te werken lijkt het erop alsof we daar een klein beetje van afstappen, maar dat is niet zo: het voordeel is dat iedere behaalde module alweer een definitief gerealiseerde stap is op weg naar

de certificering van de hele opleiding. We kozen bewust voor een modulaire aanpak omdat de evaluatie in de centra die deelnamen aan het experiment positief was, en ook omdat de modulaire aanpak goed aansluit op de uiteraard eveneens geïntegreerde competentiegerichte aanpak. Het laat ons ook toe de middelen voor de centra voor deeltijds beroepssecundair die nog niet modulair werkten enigszins te verhogen.

Ook voor de onderwijskwalificaties maken we de band met het voltijds onderwijs: als we de eindtermen realiseren, reiken we aan het einde hetzelfde studiebewijs uit. Dat is ook belangrijk voor de Syntra's. Hier deden we in de beheersovereenkomst met Syntra-Vlaanderen immers een flinke geste door 1 miljoen euro's extra in te schrijven voor hun algemene vorming en voor trajectbegeleiding. Voor de centra voor deeltijdse vorming die algemene vorming opzetten in afspraak met centra voor deeltijds onderwijs voorzien we in iets meer dan 1.200.000 €. Toegegeven, per leerlingenuur beschouwd is dat minder dan vroeger. Maar wie alle plussen en min'tjes optelt, komt op ruime positieve cijfers uit. En dat geldt voor ieder cdv.

3 Geen integratie van de systemen, wel méér afstemming realiseren.

Het was een keuze om de leertijd, de deeltijdse vorming en het deeltijds onderwijs in hun eigenheid te behouden. We raken niet aan de statuten van de leerlingen, niet aan de statuten van de leraren/opvoeders, slechts in gedeeltelijke mate aan de aparte financieringswijzen. We zouden linken leggen, en dat doen we: externe kwaliteitszorg gebeurt voortaan op dezelfde wijze. Bovenal: alle partijen, clb's en de partners van de IJHV en vdab inbegrepen worden betrokken bij het onthaal dat

aanmelding, intake, inschrijving, screening en trajectbepaling omvat. Het moet mogelijk zijn dat een leerling – als daar goede gronden voor zijn – geheroriënteerd wordt. En mogelijk nog belangrijker: tweemaandelijks moeten de trajectbegeleiders, clb'ers en VDAB-accounts mekaar ontmoeten en het gebrek aan of de kwaliteit van het voltijds engagement van de leerlingen binnen hun geografische omschrijving, bespreken. Een leerling die arbeidsrijp is en geen deeltijds werk vindt via het eigen centrum, moet kunnen ingaan op een aanbod van de leertijd. Een leerling wiens leerovereenkomst verbroken wordt, moet kunnen ingaan op een deeltijdse job die geboden wordt in een cdo. Een leerling in een cdo die toch niet arbeidsrijp blijkt te zijn, moet doorverwezen worden naar de deeltijdse vorming en een leerling in een cdv die in de loop van het schooljaar het juiste spoor heeft gevonden, moet weer naar een cdo gaan en een beroepsgerichte opleiding, annex deeltijdse baan kunnen opnemen.

Dat bedoelen we met 'de leerling staat centraal'. We zijn het nog niet echt gewend leerlingen over de systemen heen te laten doorstromen, hoewel mijn contacten van de afgelopen maanden me leren dat zulke bewegingen wel degelijk voorkomen. Het is juist dat ons regelgevend apparaat voor zulke werkwijze nog op ietwat gespannen voet staat met onze intenties: we blijven immers voor vele aspecten bij het schooljaar zweren en een financiering of subsidiëring van leerlingen die daarbij aansluit.

4 Een traject op maat voor iedere leerling.

Zo zijn we al beland bij onze vierde doelstelling: voor iedere leerling een traject op maat. Ik denk dat modulair werken dat zal bevorderen. En ik

ga ervan uit dat centra dat gauw gewend zullen zijn. Daarom ook vinden we dat in ieder centrum een trajectbegeleider verantwoordelijk moet zijn voor het weektraject van een leerling, in welke fase die ook zit.

Leerlingen moeten ervaren dat we voor een sluitende aanpak kiezen, dat we hen achter de veren zitten. Dat is de enige manier om het véél te hoge spijbelcijfer (al meer dan 28%) te laten zakken. Dat is de enige manier om ook de ouders te kunnen responsabiliseren. Laat leerlingen voelen dat we kiezen voor een sterk beleid en ook voor een warm beleid. Minister Vandenbroucke noemt die adjectieven graag in één ademtocht .

Registratie van gegevens en de DBO

Een sluitende aanpak veronderstelt correcte registratie, en dat vraagt administratief werk. We werken hard om de gegevensregistratie tot een minimum te beperken. Samen met VDAB zijn we op goede weg om dat efficiënter aan te pakken. Maar zoals veel zaken in onderwijs kunnen we ook hier niet lopen voor we kunnen gaan.

Een sluitende aanpak vraagt ook nabije opvolging van leerlingen. En dat vraagt tijd. Daarstraks pochte ik op de hoeveelheid middelen die we in dit systeem inbrengen. Niet helemaal rechtvaardig: een deel van die middelen zijn ESF-middelen. Ook daarvoor is administratief werk noodzakelijk. Tot vandaag wordt dat werk gecoördineerd, opgevraagd door de opdrachthouders van de DBO. Geruchten bereiken ons dat er hier en daar wat ongenoegen over leeft. Een paar bedenkingen toch:

- De DBO werkt samen met het ESF-agentschap. DBO heeft gegevens nodig om ervoor zorgen dat aan u ESF-middelen kunnen worden uitbetaald. Werken met ESF vereist nu eenmaal bepaalde regels.

- We hebben recent een taakbeschrijving van de opdrachthouders bij de DBO tot stand gebracht, waarin staat wat zij wel en wat niet kunnen doen. Eenmaal afgerond sturen we u die toe. Daarbij ga ik ervan uit dat niemand graag in een keurslijf werkt maar dat ieder ook binnen zijn rol blijft. DBO blijft daarbij voor zover mogelijk weg van het hoe (het didactische, aspecten die binnen de perken van de pedagogische vrijheid vallen) en concentreert zich op nalevingscontrole.
- Als Departement hebben wij wel een Dienst nodig die op het vlak van gegevensregistratie, monitoring, en als verzamelaar van beleidsinformatie héél dicht bij het veld staat. Ik denk ook aan de afgesproken maandelijkse registratie van de deelnemersuren in de CDV's. De DBO beschikt over een reeks mensen die dat werk aankunnen. We wensen ze dus daarvoor in te zetten. En ik vraag ook uw waardering voor hen. Van onze kant zullen wij uw zorg meenemen en ernaar trachten te handelen. Ook in de lokale overlegplatformen zal u die mensen ontmoeten.

Lokale overlegplatformen

Ik heb de lokale overlegplatformen genoemd. Die zijn bedoeld als tweedelijnsondersteuners voor het voltijds engagement en als overlegorgaan. Niets meer, niets minder. Voor de eerste lijn is ieder centrum apart verantwoordelijk. Wat de cdo's betreft, hebben we daarom de centrumraad opnieuw ingeschreven. Ik vraag u allen zich daarvoor te engageren: maak er geen formele, bureaucratische instantie van maar een groep van mensen met een gezamenlijke missie: jonge mensen aan een perspectiefvol leven helpen.

Slot

Ik wil besluiten: dames en heren, er is nog geen minister geweest die zich zo heeft bekommerd om uw leerlingen. De minister gaf zijn medewerkers opdracht in overleg met het veld een decretaal initiatief te nemen en de centra op een pad te zetten dat voor de hele groep toelaat stappen vooruit te zetten. Dat was moeilijk: we hebben met sommigen onder jullie van mening verschild, maar nu is de eindstreep in zicht. Iedere leerling die we hierdoor aan een job helpen, die een kwalificatie behaalt, aan het werk geraakt, op die manier zijn leven aanpakt en zo zelf zijn schouders onder een stukje van de samenleving zet, is alle tijd, moeite en geld waard die we de voorbije jaren hebben besteed.

Dit decreet is geen volmaakt werkstuk, lang niet. Maar ik vraag u allen: geef het een kans. Natuurlijk zullen we alles van nabij monitoren, natuurlijk zal volgend jaar een overgangsjaar zijn, natuurlijk zal de evaluatie over drie jaar ons zeer veel wijzer maken en aanpassingen vereisen. Mogelijk moeten we zelfs sneller bijsturen. Maar nogmaals, laten we dit een kans geven.

We willen niets liever dan dat dit dossier er een is van succes voor wie tot vandaag een beetje gedeprimeerd is. We willen dit samen met u, over de doelen van iedere organisatie heen, realiseren. Laten we samen het belang van de leerling vooropstellen. Consequent zo handelen zal op termijn veel meer het belang van iedere organisatie dienen, dan welke andere houding ook. Laten we ervoor gaan. U weet niet half hoe dankbaar we u zijn voor alle inspanningen die u voor onze meisjes en jongens levert.